

Ingen skam å snu

INNLEGG

THORVALD STEEN

Forfatter

Jeg og mange med meg trodde at boligprosjektet til Bjarne Melgaard «A house to die in» på Ekely, var lagt dødt etter Byantikvarens avslag den 16. mars 2016. Men den gang ei.

Den 2. september ga Byantikvaren dispensasjon etter at arkitektfirmaene Spor og Snøhetta har gjort noen mindre justeringer på tegningene til huset, som skal stå på Selvaags tomt. «A house to die in» er et uvanlig bygg der Melgaards karakteristiske rotter utgjør en del av fasaden. Bygget vil bli nesten dobbelt så høyt som husene i Ekelykolonien, som består av 44 framstående kunstnere og deres familier. I tillegg til disse bor det flere tusen mennesker i området rundt Kikutkollen, der «A house to die in» skal bygges. Kollen ligger nær Edvard Munchs atelier og skogen som var sentral i Munchs motivkrets de siste tiårene av hans liv. Trærne i dette landskapet ble ofte malt i denne perioden. Mennesker og hus tar ikke oppmerksomheten fra de vakre trærne.

I 28 år bodde Munch på Ekely mellom dem. Det er få som er uenige i at for eksempel «Stjernenatt» (1922) fra Munchskogen er et av hans beste malerier. I 1960 ble sveitervillaen Munch bodde i revet. Verken Staten eller Oslo kommune grep inn. I dag er det bare vinteratelieret som står igjen, samt deler av skogen han malte – sommer, høst, vinter og vår.

«**A house to die in**» vil i utseende og størrelse skille seg markert ut i dette terrenget. Under bygget skal det sprenge ut 4000 kvadratmeter slik at det kan bli et underjordisk anlegg som blant annet skal inneholde et atelier. Deler av atelieret, tunnelåpning, parkering, korridorer og graving i tilknytning til bygget vil skje innenfor området, som er fredet. Kollen som det skal sprenge i, består av lagdelt skifer. Dette er en av grunnene til at Bymiljøetaten 17. januar 2015 påpekte at sprengning og graving vil endre grunnvannstanden. Det er i henhold til Bymiljøetaten en

fredet og sårbar biotop med edelløvskog og gamle eier som vil bli rammet om byggearbeidene settes i gang. Byantikvaren tar ikke opp Bymiljøetatens advarsel i sitt skriv av 2. september 2016.

Hva er Byantikvarens mandat? Antikvaren er Oslo kommunes rådgivere «(...) i alle spørsmål som gjelder bevaring (min uthevelse) av arkitektoniske og kulturhistoriske verdifulle bygninger, anlegg og miljøer og arkeologiske kulturminner», står det på Byantikvarens egne sider. I vår tid er Byantikvarens oppgave og mandat viktigere enn noen sinne.

Blant de som har sett bilder av «A house to die in» er det naturlig nok delte oppfatninger, som med all god kunst, arkitektur og litteratur. Selv mener jeg at byggverket isolert sett er djervt. Men det er et avgjørende problem. Det ødelegger viktige verdier i et område som bør få være mest mulig bevart. Det er ikke kommet ett argument for hvorfor Melgaards dødshus skal ligge akkurat der det er foreslått.

Om huset blir oppført, vil det ikke bli vanskeligere, men lettere i framtiden å bygge for eksempel boliger i området rundt. At ikke Selvaag, Spor, Snøhetta og Melgaard har vurdert andre tomter, er et mysterium. Byantikvaren har valgt ikke å sette en stopper for ytterligere ødeleggelser av Munchskogen, og følgelig det får for det verdensberømte landskapet og dets biotop. Byantikvaren har heller ikke tatt hensyn til de 44 på Ekely, som i likhet med Melgaard, er betydelige kunstnere. Heller ikke de andre i området som ønsker kulturlandskapet bevart, blir hørt. Det gjelder også oss, som ikke bor der, men som har et nært forhold til Edvard Munch, enten vi bor i Norge eller verden.

Byantikvaren har støttet et prosjekt som slett ikke behøver å legges på Kikutkollen, likevel skal det trumfes gjennom, selv om Melgaard selv har vært tydelig på at han ikke har tenkt å flytte fra New York med det første. At «A house to die in» vil være ubebodd i uoverskuelig framtid, er et tragisk paradoks. Det er å håpe at Bystyret og Riksantikvaren skjærer gjennom og stopper prosjektet. Byen fortjener et vedtak som er til å leve med.